

*Κρήτη, π' ἀνάθρωπες θεοὺς μὲ τὴ δική σου βρῶσι,
δὲν ἔναι κοῦμα τὰ θεργά τ' ἄγρα νὰ σὲ τρώσι;*

Κρήτ. **β)** "Ο.τι τρώγεται μετὰ τοῦ ἄρτου, ὅψον, προσφάγιον Κεφαλλ. Κρήτ. (Σέλιν. κ.ά.) Κύθηρ.—Λεξ. Περιδ. Ἐλευθερουδ. Πρω.Δημητρ.: Πολὺ πολὺ τὸ φωμὶ καὶ λίγη λίγη τὴ βρῶσι Κρήτ. Τρώνε φωμὶ μὲ τὴ βρῶσι Κύθηρ. **2)** Δύναμις, ζωτικότης Εὔβ. ("Ακρ. Κουρ. Μετόχ. Στρόπον. κ.ά.) Πελοπν. (Καρδαμ. Κίτ. Μάν. Ξηροχώρ.). *Ἐλναι ζαρὴ χρονγὰ καὶ δὲν ἔχουνε φρῶσ' τὰ κλαρὶα (ζαρὴ=δύσκολος, ἄφορος, κλαρὶα=δένδρα) Μετόχ. Ἐλναι ἄκαιρα τὰ φροῦτα καὶ δὲν ἔχουνε φρῶσ' αὐτόθ. Χάθηκ' ἡ φρῶσ' σου, δὲν ἔχεις κάνγὰ χάρ' πάνον σου Στρόπον. Τὸ γάλα τοῦ ἔδωκε βρῶσι Καρδαμ. Τὸ φαεῖ δὲν ἔχει φρῶσι Κίτ. **3)** Τὸ μαγειρικὸν ἄλας Κύθηρ.*

βρωσιὰ ἡ, Μύκ.

'Εκ τοῦ ούσ. βρῶσι.

Φαγητόν: Δὲν ἔχομε σταλγὰ βρωσιὰ.

βρωτίδα ἡ, Θράκ. βροντίδα Θράκ. (Μάδυτ.) Λέσβ. βωτρίδα Θράκ. (Σηλυβρ.) Κύπρ. — Λεξ. Λάουνδ. Μπριγκ. φ' τρίδα Μακεδ. (Βελβ.) βιτρίδα Θράκ. (Σηλυβρ.) βρωτίδα Λεξ. Δημητρ. βώτριδα Θράκ. (ΑΙν. Κομοτ. Σαρεκκλ. Σκοπ. Φανάρ.) Λέσβ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. ('Αργ. Καστορ. Καταφύγ. Σέρρ. Σισάν. Χαλκιδ.) Σίφν. κ. ἄ.—Λεξ. Γατ. (λ. σῆς) Περιδ. Αίν. Βυζ. Μπριγκ. Μ' Εγκυκλ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. 438. βώτριδα Σαμοθρ. γώτριδα Θράκ. (Σαρεκκλ.)

Πιθανῶς ἔξ ἀρχ. ούσ. *βρωτίς, δι' ὁ πβ. τὰ συνών. βρωτήρ καὶ τριχοβρῶς.

Τὸ ἔντομον βρωμοῦσα *B 3 γ, δ* Ιδ. Ἡ βώτριδα ἔφαγε τὴ γούνα μ' Σαρεκκλ. Τὰ τρύπ'σε - γ - ἡ βώτριδα τὰ ροῦχα Σκοπ. Τὰ ροῦχα μου τὰ 'φας ἡ βώτριδα Σίφν. Κυπαρισσόνγα σεντούνγα ποῦ νὰ μὴν τὰ πγάν' ἡ βώτριδα Σαρεκκλ. "Ολα παλαιά, παμπάλαια, ποῦ τὰ 'φαγε ἡ σκόνη καὶ ἡ βώτριδα Σκοπ. Τὰ καρδόφ'λλα τὰ κρύβοντας τὸν οιδόνην γιὰ τοὺς δοντ'κοι κὶ τοὺς βώτριδις Κομοτ. [**]

βρωτιδοφάγωμα τό, ἀμάρτ. βωτριδοφάγωμα Λεξ. Βυζ.

'Εκ τῶν ούσ. βρωτίδα καὶ φάγωμα.

Φάγωμα ὑφάσματος ὑπὸ τοῦ σκόρου. Συνών. σκοροφάγωμα.

βρωτιδοφαγωμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. βωτριδοφαγωμένος Λεξ. Περιδ. Αίν. Βυζ. Μπριγκ. Μ' Εγκυκλ. Ἐλευθερουδ. Πρω.Δημητρ. βοντριδοφαγωμένος Θράκ. (Σαρεκκλ.) Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. (Σέρρ.)

'Εκ τοῦ ούσ. βρωτίδα καὶ τοῦ φαγωμένος [μετοχ. τοῦ φ. τρώγων.

1) 'Ο φαγωθεὶς ὑπὸ σκόρου, ἐπὶ ὑφάσματος ἔνθ' ἀν. Συνών. σαρακοφαγωμένος, σκοροφαγωμένος. **2)** 'Ο φέρων εἰς τὸ πρόσωπον τὰς οὐλὰς τῶν ἔξανθημάτων τῆς νόσου εὐλογίας Θράκ. (Σαρεκκλ.) Συνών. Ιδ. ἐν λ. βλογδάρις 1 καὶ βρασέας.

βυζα ἡ, Πάρ. Πελοπν. (Μεσσ.) βούζζος ὁ, Εὔβ. (Κουρ.)

Τὸ μεταγν. ούσ. βυζα. Ιδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Ἀθηνᾶ 40 (1928) 203 καὶ Ορολογ. Δημώδ. 1 (1941) 17.

Τὸ πτηνὸν βύας ὁ μέγιστος (*bubo maximus*) τῆς τάξεως τῶν γαμψωνύχων. Συνών. μποῦφος. [**]

βύζα ἡ, Θήρ. Νάξ. (Απύρανθ.)

Μεγεθ. τοῦ ούσ. βυζί.

Μέγας μαστὸς ἔνθ' ἀν.: Κόργει τοὺς βύζες τοη ποῦ ἥτανε μεγάλες, γιατὶ ἥτανε δρακόντισσα (ἐκ παραμυθ.) Θήρ.

βυζαδέρφι τό, Θράκ. (Μέτρ.)

'Εκ τῶν ούσ. βυζί καὶ ἀδέρφι.

'Ο θεωρούμενος ὡς ἀδελφὸς πρός τινα ὡς θηλάσας ἐκ τοῦ ίδίου μαστοῦ (οὗτοι θεωροῦνται ὡς πραγματικοὶ συγγενεῖς, ὅταν δὲ συμβῇ νὰ εἰναι ἄρρεν πρὸς θῆλυ, ἀπαγορεύεται ὁ γάμος των).

βυζαίνω, βυζάρω Ἀνδρ. Ἡπ. (Κόνιτσ. Χιμάρ.)

Θράκ. (Καλόδ.) Καλαβρ. Καππ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ. Κύπρ. Μεγίστ. Μύκ. Νάξ. (Απύρανθ. Ἐγκαρ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Πόντ. (Άμισ. Ιμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.)—Λεξ. Περιδ. Βυζ. Ἐλευθερουδ. Πρω.Δημητρ. β' ζάνου Θράκ. Λέσβ. κ. ἄ. βυζάν-νω Ἀπούλ. Ικαρ. Κύπρ. Ρόδ. βυζ-ζάνω Χίος (Καρδάμ.) βυζάν-νου Λυκ. (Λιβύσσ.) βυζ-ζάν-νω Κάρπ. 'υζ-ζάν-νω Κάρπ. βυτζάνω Αστυπ. Κάρπ. (Έλυμπ.) Σύμ. βυτζάν-νω Ἀπούλ. Καλαβρ. βουζάνω Θράκ. βυζαίνω κοιν. καὶ Ἀπούλ. Καλαβρ. Καππ. β' ζαίνω Στερελλ. (Δεσφ.) β' ζαίνου βόρ. Ιδιώμ. βυζαίνω Πελοπν. (Γέραμ. Μάν. Πάνιτσ.) βυγαίνου Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βυζ 'Απούλ. μυζοῦ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) μυζ-ζαίνω Ικαρ. μυζάνω Καππ. (Φερτ.) μουντοῦ Τσακων. Μετοχ. βυζαινούμενος Πελοπν. (Λακων.) βυζαινάμενος Πελοπν. (Λευκτρ. Μάν.) βυζούμενος Πελοπν. (Ανδροῦ. Γορτυν.) βυζ-ζαμένος Καλαβρ.

'Εκ τοῦ μεσν. βυζάνω, παρ' ὁ καὶ βυζάω, δὲν τοῦ ἀρχ. μυζάω δι' ἀνομοιωτικὴν τροπὴν τοῦ μεις β. Ιδ. Κορ. Ατ. 2,87 ΓΧατζιδ. Γλωσσολ. Μελέτ. 188, ἐν Ἀθηνᾶ 38 (1926) 15 κέξ. καὶ ἐν Glotta 15 (1927) 144 κέξ. 'Ο τύπος βυζάνω ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐβύζασα ἡ ἐκ τοῦ ἀρχαιοτέρου *μυζάνω, δὲν τοῦ ἀρχαίου μυζάω διὰ τὸν ἀρχ. ἐμύζησα. Ιδ. ΓΧατζιδ. ἐν Λεξικογρ. Αρχ. 5 (1918/20) 15. Διὰ τὸν τύπον βυζαίνω Ιδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,296.

Α) Κυριολ. **1)** Ἀπομυζῶ, ροφῶ τὸν χυμὸν πράγματός τινος πολλαχ. καὶ Ἀπούλ. Καλαβρ. Πόντ. (Άμισ. Κοτύωρ. Σταυρ.) Τσακων.: 'Η ἀβδέλλα βυζαίνει. 'Η μελισσα βυζαίνει τὸ λουλούδι πολλαχ. Τὸ ταιμπούρι τοῦ μυζᾶ τὸ αἷμα Κίτ. 'Ο ψύλλον βυζάν' τ' ἀνθρωπῖ τὸ αἷμα Σταυρ. 'Ερι μουντοῦ τὸ ὕο ἀπὸ τὸ κόλλημα (ἀπομυζᾶ τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ μαντήλι) Τσακων. **2)** Θηλάζω **α)** Ἐπὶ βρέφους ἡ θηλαστικὸν ζῷου, ροφῶ γάλα ἀπὸ τὸν μητρικὸν μαστὸν κοιν. καὶ Ἀπούλ. Καλαβρ. Καππ. Πόντ. (Άμισ. Ιμερ. Κοτύωρ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.): Τὸ παιδί βυζαίνει τὴ μάγνα τοῦ ἡ ἀπλῶς βυζαίνει. Βυζαίνει τὸ ἀρνάκι - τὸ γαττάκι - τὸ κατσικάκι κττ. κοιν. || Φρ. Βυζαίνει τὸ δάχτυλό του (φέρεται ὡς νήπιον, ἀνοητάινει) πολλαχ. Βυζάνει γάλα ἀκόμη (ἐπὶ τοῦ ἐντρυφῶντος εἰς τὴν πατρικὴν περιουσίαν) "Ηπ. || Παροιμ. Τὸ καλὸ τ' ἀρνὶ βυζαίνει ἀπὸ δύο μαρράδες (δὲ εὐπροσήγορος εὐκόλως πείθων τοὺς ἄλλους πολλὰ δύναται νὰ ἐπιτύχῃ. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 3, 320 - 323) πολλαχ. 'Η γλυκειά γλῶσσα βυζαίνει ἐβδομηταδύο βυζά (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Πελοπν. (Μάν.) 'Η σημ. καὶ μεσν. Μετοχ. βυζούμενος, δὲ θηλάζων Πελοπν. (Γορτυν.): Γάλα ἀπὸ φρεσκογεννημένη γυναικα, ποῦ νά τη βυζούμενο ἀρσενικό. **β)** Ἐπὶ μητρὸς παρέχω τὸν μαστὸν εἰς τὸ βρέφος πρὸς θηλασμὸν κοιν. καὶ Ἀπούλ. Καλαβρ. Καππ. Πόντ. (Άμισ. Ιμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: 'Η μάγνα βυζαίνει τὸ παιδί της. 'Η ἀγελάδα βυζαίνει τὸ μοσκάρι της κοιν. || Ασμ.

Φλεβάρι, φλέεες ἄν-νοιξε τοὶς ρῶγες τῶ βυζεῖ μου γιὰ νὰ βυζάσω τὸ παιδί τοι νὰ τὸ μεαλώσω (φλέεες=φλέβες) Μεγίστ.

Ἐννεὰ μῆνες μ' ἐύζ-ζασεν ἡ ἔρημή μου μάννα τοιαὶ τώρα τῆς ἐρνίστηκα, γλυτσειά μου μαζ-ζουράρα (ἐύζ-ζασε = ἐβύζασε, ἐρνίστηκα = ἔγκατέλειψα) Κάρπ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. 3) Ἀπορροφῶ, ἐπὶ πραγμάτων ἐν γένει ἀπορροφώντων ὑγρά Κεφαλλ. Πελοπν. (Γορτυν. Κορινθ.) Σέριφ.: Ὁ ἀσβέστης βυζαίνει Κεφαλλ. Τὸ χωράφι βυζαίνει Κόρινθ. Ἡ μυγδαλὴ βυζάνει 'ς τὸ χτῆμα μας Νάξ. Βυζαίνει τὸ πετσί 'ς τὸ δάγο (διὰ κτυπημάτων ἀπορροφᾷ τὴν ὑγρασίαν καὶ ἐφαρμόζεται καλῶς εἰς τὸν πάγκον πρὸς κατεργασίαν) Σῦρ. || Φρ. Τό 'χει βυζάξει (ἐνντὸ κρασί, ἐπὶ μεθύσου) Γορτυν. 4) Ἀπορροφῶ διὰ δίνης, καταπίνω, ἐπὶ θαλάσσης Εῦβ. (Ψαχν.): Μὴν πάς κατὰ 'κεῖ, γγατ' ἔχ' μάτια κὶ θὰ σὶ β'ζάξ' ἡ θάλασσα.

Β) Μεταφ. 1) Οἰονεὶ ἀπορροφῶ τὴν ίκμάδα τινός, ἔξασθενίζω Λέσβ. Στερελλ. (Αἴτωλ.): Τοὺν β'ζαΐφ' ἡ ἀρρώστηγα Αἴτωλ. Οὐ τόπους ἐτοῦτους σὶ β'ζαΐν' (σὲ ἔξασθενίζει) αὐτόθ. 2) Ἀμτβ. ἐπὶ μελῶν ἀσθενοῦντος παρεχόντων τὴν αἰσθησιν νυγμῶν ἡ ζητούντων τανυτὸν Πόντ. (Χαλδ.): Βυζάν' τὰ ποδάρᾳ μ'-τὰ δέρᾳ μ'-τ' ὡμίᾳ μ' κττ. 3) Ἐκμεταλλεύομαι τινα οίκονομικῶς ἀποσπῶν ὑλικὰ ὀφέλη πολλαχ.: Τὸν βυζαίνει καλὰ (τοῦ ἀφαιρεῖ ἀρκετὰ χρήματα). Τὸν βυζαίνει σὰν τὴν ἀβδέλλα. Βρῆκε ὁ δεῖνα καὶ βυζαίνει. Συνών. βυζακώνω 3.

βυζάκα ἡ, Κύπρ.—ΔΛιπέρτ. Τζιυπρ. Τραούδ. 2, 21. 'Εκ τοῦ ούσ. βυζάκι κατὰ τύπον μεγεθυντικόν.

1) Λίθος παραθαλάσσιος ἡ ποτάμιος (ἐκ τῆς ὁμοιότητος πρὸς μαστὸν διὰ τὴν στρογγυλότητα τοῦ σχήματος) ἔνθ' ἀν.: Ποίημ.

Τὰ στήθη τῆς ἔν' μάρμαρον, βυζάκα τὰ βυζά της τὸ ἄν ἔχονταν γάλαν, πκοιός πελ-λός πά' νὰ τὰ πιπιλίσῃ; ΔΛιπέρτ. ἔνθ' ἀν. 2) Πέτρα ἐν γένει ἔνθ' ἀν. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Μαχαιρᾶ 1, 404. (εκδ. RDawkins) «καὶ τὸν πύργον, δπου εἶναι κοντὰ τῆς πόρτας τοῦ Φόρου, ἐγεμῶσαν τὸν χῶμαν καὶ βυζάκες καὶ ἐποίκαν τὸν ὡς γοιὸν καστέλλιν».

βυζακεδά ἡ, ἀμάρτ. βυζατέρα Κύπρ.

'Εκ τοῦ ούσ. βυζάκι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ξά.

Τὸ διὰ βυζάκας κτύπημα, πετρεά: Ἀχτυπῶ σε μίαν βυζατέραν καὶ γλέπεις.

βυζάκι τό, κοιν. β'ζάξ' βόρ. ίδιωμ. βυζάτων Κύπρ. βυζάτοι Θίρ. βουζάκι Ἡπ. βουζάτοι Αίγιν. βουζάκι Τσακων.

Υποκορ. τοῦ ούσ. βυζὶ διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-άκι. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ. Παρὰ Σουΐδ. βιζάκιον = μικρὸς λίθος.

Α) Κυριολ. 1) Μικρὸς μαστὸς γυναικὸς καὶ ζώου κοιν. καὶ Τσακων.: Τὰ βυζάκια τῆς κωπέλλας—τῆς κατοικούλλας κττ. κοιν. || Ἀσμ.

Εἰδα τὴν δούλεια π' ἀστραψε καὶ τὸ φεγγάρι ἐχάθη, εἰδα καὶ τὸ βυζάκι οου ποῦ εἰν' ἀσπρο σὰ δαδάκι Θράκη. (Σαρεκκλ.)

*Αλεσε, μύλο μ', ἀλεσε τῆς Μάρως τὰ βουζάτοια, ποῦ τὰ λιμπίστη ὁ Κωσταντῆς το' ἔτρεχε τὰ σοκάτοια Αίγιν.

*Ασπρα βυζάκια κε δμορφα, δὲν εὶ δολλὰ μεγάλα, ἄχι καὶ νὰ τὰ βυζάνα πρίχου νὰ βγάλουν γάλα Κρήτ. Συνών. βυζέλλι, βυζούλλι. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Βυζάται καὶ ὡς τοπων. Κύπρ. 2) Συνεκδ. τὸ μητρικὸν γάλα Πελοπν. (Ἀργολ. Μάν): Θέλει νὰ περι βυζάκι

τὸ παιδάκι μου. Ἀργολ. Δῶσ' τοῦ παιδιοῦ νὰ φάῃ τὸ βυζάκι του Μάν.

Β) Μεταφ. 1) Μικρὸς παραθαλάσσιος ἡ ποτάμιος λίθος (διὰ τὴν στρογγυλότητα τοῦ σχήματος) Κύπρ.: Ἐ-πῆσν τοῦ ἐγέμωσεν τοῖς ποδεσές του βυζάτημα. || Ἀσμ.

"Εβαλε τ' ἀστρη πάπλωμα, τὴν μαύρην γῆν κρεββάτιν καὶ δύο βυζάτημα τοῦ γκαλοῦ βάλ-λει μαξιλ-λαράκιν Συνών. βυζακούόδιν. Πβ. βυζακόροτσα, βυζακόπετρα, βύζακος. 2) Ἀντικείμενον μαστοειδές, ὡς ἡ βολβώδης φίλα οιζα τοῦ ἀσφοδέλου, ἡ ἀπὸ τῆς φίλης φυτοῦ παραφυάς κττ. (ιδ. ΜΣτεφανίδ. Ορολογ. Δημώδ. 1,18) Ἰων. (Κρήν.) Κύπρ. 3) Βότανον κατὰ τῶν χοιράδων, πιθανῶς διὰ τὰς μαστοειδεῖς του φίλας ἡ τοῦ Διοσκουρ. (4, 93) γαλίοψις (scrofularia peregrina) τῆς τάξεως τῶν γρομφαδιωδῶν (scrofulariaceae) (ιδ. ΜΣτεφανίδ. Ορολογ. Δημώδ. 1,10) Ἰων. (Κρήν.)

βυζακιάζω ἀμάρτ. βυζ-ζακιάζω Σύμ. βυζα-τιδιάζω Κύπρ.

'Εκ τοῦ ούσ. βυζάκι.

Προσκολλῶμαι που ἀσφαλῶς ἔνθ' ἀν.: Ἐβυζ-ζάκιασε δάγω του κ' ἐν ἔξηκόλλα Σύμ. Ἐβυζάτημασεν 'πάνω μου σὰν τὸ τσιβίκιν τοῦ σ-δύλλου (τσιβίκιν = τσιμπούρι, σ-δύλλου = σκύλλου) Κύπρ. Συνών. βυζακώνω 2.

βυζάκιασμα τό, ἀμάρτ. βυζ-ζάκιασμα Σύμ.

'Εκ τοῦ ο. βυζ-ζακιάζ-ζω

'Η προσκόλλησις ἐπὶ τινος.

βυζακίδα ἡ, ἀμάρτ. βυζ-ζακίδα Σύμ.

'Εκ τοῦ ούσ. βυζάκι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ίδα.

'Η θηλὴ τῶν πλοκάμων τοῦ ὀκτάποδος.

βυζακίτης ὁ, ἀμάρτ. βυζατέρης Κύπρ.

'Εκ τοῦ ούσ. βυζάκι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ίτης.

Είδος μύκητος τοῦ δόποιου ἡ σὰρξ εἶναι σκληρὰ ὡς λίθος.

βυζακόπετρα ἡ, Κύπρ.

'Εκ τῶν ούσ. βυζάκι καὶ πέτρα.

Χάλιξ εὐμεγέθης παραθαλάσσιος ἡ ποτάμιος: Ἐπίσεν μίαν βυζακόπετραν τοῦ ἐσυρέν την 'πάνω 'ς τὴν τάσφαλήν του. Συνών. βυζακόροτσα, βύζακος.

βυζακόπετρα ἡ, Κύπρ.

'Εκ τῶν ούσ. βυζάκι καὶ ρότσα.

Βυζακόπετρα, ὁ ίδ.

βύζακος ὁ, Πάρ. Κύπρ.

Μεγεθ. τοῦ ούσ. βυζάκι, διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ος.

Βυζακόπετρα, ὁ ίδ.

βυζακούδιν τό, Κύπρ. βυζακούν Κύπρ.

'Εκ τοῦ ούσ. βυζάκι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ούδι.

Μικρὸς χάλιξ παραθαλάσσιος ἡ ποτάμιος. Συνών. βυζάκιν Β 1.

βυζακουρίζω Νάξ. Ἀπύρανθ.

'Εκ τοῦ ούσ. *βυζακούρι.

Θηλάζω: "Ολη τὴν νύχτα τὸ βυζακουρίζει δὸ μωρό. Τὸ μωρὸ ἐβυζακούριζε δηγε κ' ἐψυχομάχεις γλόλα.

